

Administratīvā Procesa likuma 315.panta otrā daļa un 48.panta otrā daļa

Administratīvā procesa likuma 350.panta pirmā daļa

Likuma „Par zemes nodokli” 2. pants un Rīgas tirdzniecības brīvostas likuma 6.panta piektā daļa

Virsraksts: Par Administratīvā procesa likuma 315.panta otrās daļas interpretāciju un nekustamā īpašuma nodokļa maksātāju zemēm, kas atrodas Rīgas Brīvostas teritorijā

Tēze: Lai arī Administratīvā procesa likuma 315. panta otrā daļa paredz, ka par tiem tiesas lēmumiem, kas nav pārsūdzami, iebildumus var izteikt apelācijas sūdzībā, apelācijas instances tiesai spriedumā nav pienākums izvērtēt un atrunāt visus apelācijas sūdzībā minētos iebildumus par jebkuru pirmās instances tiesas lēmumu.

Tēze: Attiecībā uz pirmās instances tiesas lēmumu atjaunot procesuālo termiņu pieteikuma iesniegšanai tiesā, Administratīvā procesa likuma 315.panta otrā daļa ir tulkojama kopsakarā ar Administratīvā procesa likuma 48. panta otro daļu, kura tiešā tekstā noteic, ka pārsūdzēt var tikai atteikumu atjaunot termiņu. No minētā izriet, ka līdz ar termiņa atjaunošanu pirmās instances tiesa noņem jebkādos ierobežojumus pieteicēja kā pilnvērtīga procesa dalībnieka statusam un tādējādi tiesas argumenti nav pārvērtējami ne atsevišķi, ne apelācijas instances tiesai izskatot apelācijas sūdzību.

Tēze: Kasācijas instances tiesas spriedumā izteiktā tiesību normu interpretācija atbilstoši Administratīvā procesa likuma 350. panta pirmajai daļai ir obligāta tiesai, kura šo lietu izskata no jauna pēc apelācijas instances tiesas sprieduma atcelšanas kasācijas kārtībā. Taču šī tiesību norma neattiecas uz gadījumu, ja lieta tiek izskatīta no jauna pēc sprieduma atcelšanas sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem.

Tēze: Likuma „Par zemes nodokli” 2. pants, kas vispārīgi paredz zemes īpašnieka pienākumu maksāt zemes nodokli ir vispārējā tiesību norma. Atbilstoši Rīgas tirdzniecības brīvostas likuma speciālajai normai - 6.panta piektajai daļai –zemes nodoklis par zemes gabaliem, kas atrodas Rīgas brīvostas teritorijā, ir jāmaksā valsts akciju sabiedrībai „Rīgas tirdzniecības osta”.

**Latvijas Republikas Augstākās tiesas
Senāta Administratīvo lietu departamenta**

2006.gada 7. februāra

SPRIEDUMS

Lietā Nr. SKA – 31

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētāja senatore V. Krūmiņa
senatore I. Skultāne
senatore G. Višņakova

piedaloties pieteicējam *G.P.*, viņa pārstāvei zvērinātai advokātei Dacei Jenavai un Rīgas domes Finanšu departamenta pārstāvim Artim Dāvidniekam,

atklātā tiesas sēdē izskatīja lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *G.P.* pieteikumu par Rīgas domes Finanšu departamenta lēmumu atcelšanu, sakarā ar Rīgas domes Finanšu departamenta iesniegto kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2005. gada 15. jūlija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas domes Finanšu departamenta 1999. gada 22. janvāra lēmumu Nr. 10 (turpmāk – lēmums Nr.10) nolemts bezstrīda kārtībā piedzīt no *G.P.* zemes nodokļa parādu 59 646,27 lati, soda un nokavējuma naudu 18 736,65 lati. Lēmums pamatots ar likuma „Par zemes nodokli” 9.-12. pantu, likuma „Par nodokļiem un nodevām” 1. panta 5. punktu un 26. pantu.

1999. gada 11. martā Rīgas domes Finanšu departaments *G.P.* rakstiski paskaidrojis, ka maksājumi noteikti sakarā ar viņa parādu Rīgas pilsētas budžetam par nekustamajiem īpašumiem Rīgā Kundziņsalā, [adrese], [adrese1], [adrese2], [adrese3], [adrese4], [adrese5], [adrese6].

[2] Par lēmumu Nr. 10 *G.P.* iesniedzis sūdzību Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesai, norādot, ka valsts akciju sabiedrība (turpmāk – VAS) „Rīgas tirdzniecības osta”

ir nomaksājusi zemes nodokli par savā lietošanā esošajām zemēm, kā arī par *G.P.* piederošo zemi Kundziņsalā, [*adrese*], [*adrese1*], [*adrese2*], [*adrese3*]. Attiecībā par nekustamo īpašumu [*adrese5*] *G.P.* ir saņēmis Rīgas domes Finanšu departamenta Centra rajona finanšu nodaļas izziņu par zemes nodokļa parāda neesamību.

[3] Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2000. gada 4. septembra spriedumu *G.P.* sūdzība apmierināta un lēmums Nr.10 atcelts.

[4] Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija ar 2002. gada 26. februāra spriedumu *G.P.* sūdzību (pieteikumu) noraidīja.

[5] Savukārt ar Augstākās tiesas Senāta 2002. gada 8. maija spriedumu atstāts negrozīts Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2002. gada 26. februāra spriedums.

[6] Ar Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2003. gada 25. septembra lēmumu Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2002. gada 26. februāra spriedums atcelts sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem un lieta nodota izskatīšanai Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesai.

Tiesa par jaunatklātu apstākli atzinusi 1991. gada robežu plānus, kuros ir iezīmēta VAS „Rīgas tirdzniecības osta” teritorija un no kuriem ir atkarīgs jautājums par to, kuram būtu maksājams zemes nodoklis.

[7] Pa to laiku ar Rīgas domes Finanšu departamenta 2001. gada 2. oktobra lēmumu Nr. 1288 (turpmāk – lēmums Nr. 1288) nolemts piedzīt bezstrīda kārtībā no *G.P.* zemes nodokļa pamatparāda palielinājumu un nokavējuma naudu 33 998,77 lati, piedziņu vēršot uz parādnieka naudas līdzekļiem un tam piederošo nekustamo īpašumu.

G.P. minēto lēmumu apstrīdējis Rīgas domes priekšsēdētājam. Ar Rīgas domes priekšsēdētāja 2001. gada 20. novembra lēmumu Nr. 2001/1834 *G.P.* sūdzība noraidīta. Lēmumu Rīgas domes priekšsēdētājs pamatojis ar likuma „Par zemes nodokli” 2. pantu, likuma „Par nodokļiem un nodevām” 18. panta 11. punktu, 29. un 26. pantu.

[8] Lēmumu Nr. 1288 *G.P.* pārsūdzēja Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesai. Pieteikumā tiesai norādīts, ka lēmumā nav nekādas norādes uz zemes nodokļa pamatparāda summu, kurai ir aprēķināts zemes nodokļa pamatparāda palielinājums un

nokavējuma nauda, nav norādīts zemes gabals, par kuru šis zemes nodokļa pamatparāda palielinājums un nokavējuma nauda būtu jāmaksā, laika periods, par kuru zemes nodokļa pamatparāda palielinājums un nokavējuma nauda ir aprēķināti. Pieteikumā arī norādīts, ka ar Rīgas tirdzniecības brīvostas likuma 6. panta piekto daļu pienākums maksāt zemes nodokli ir noteikts VAS „Rīgas tirdzniecības osta”. Turklāt pamatparāda pieaugums un nokavējuma nauda ir blakus saistība, kas izriet no pamatsaistības, un kuras uzdevums ir nodrošināt pamatsaistības izpildi.

[9] Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2004. gada 29. janvāra lēmumu, pamatojoties uz *G.P.* pieteikumu, nolemts apvienot lietu *G.P.* sūdzībā par lēmuma Nr. 10 atcelšanu un lietu *G.P.* sūdzībā par lēmuma Nr. 1288 atcelšanu.

[10] Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2004. gada 26. augusta spriedumu lēmums Nr. 10 un lēmums Nr. 1288 atcelts.

[11] Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā, Administratīvā apgabaltiesa ar 2005. gada 15. jūlija spriedumu *G.P.* pieteikumu apmierināja un atcēla ar tā pieņemšanas dienu gan lēmumu Nr. 10, gan lēmumu Nr. 1288. Spriedums pamatots ar tālāk minēto.

[11.1] Lietā nepastāv strīds, ka 1) *G.P.* 1997. gadā piederēja zemes gabali Rīgā, Kundziņsalā, [*adrese*], [*adrese1*], [*adrese2*], [*adrese3*], 2) minētie zemes gabali atrodas Rīgas tirdzniecības brīvostas teritorijā, kuru lietoja VAS „Rīgas tirdzniecības osta”, 3) VAS „Rīgas tirdzniecības osta” 1997. gadā iesniegusi Rīgas domes Finanšu departamentam zemes nodokļa aprēķinu 1997. gadam Ls 2 954 192,66 par tās lietošanā esošo Rīgas tirdzniecības brīvostas zemi 1930730 m² platībā. Saskaņā ar Rīgas domes finanšu komitejas 1997. gada 17. decembra lēmumu minētais zemes nodokļa apmērs par 1997. gadu tika samazināts līdz 600 000 latiem, ko VAS „Rīgas tirdzniecības osta” arī samaksāja.

[11.2] Lietā pastāv strīds par to, kam jāmaksā zemes nodoklis par 1997. gadu par tiem *G.P.* nekustamajiem īpašumiem, kas atrodas Rīgas brīvostas teritorijā.

[11.3] Atsaucoties uz likuma „Par zemes nodokli” 2. pantu, secināts, ka, tā kā pieteicējs bija minēto zemes gabalu īpašnieks, par zemes nodokļa maksātāju vispārējā kārtībā būtu atzīstams pieteicējs. Taču atbilstoši Rīgas tirdzniecības brīvostas likuma 6. panta piektajai daļai, VAS „Rīgas tirdzniecības osta” maksā nodokļus un sedz nepieciešamos izdevumus, kas saistīti ar zemes uzturēšanu, bet pārējās uz zemi gulstošās nastas nes un pilda zemes īpašnieks. Minētā panta pirmajā daļā bija noteikts,

ka ar Rīgas tirdzniecības brīvostas likumu par labu VAS „Rīgas tirdzniecības osta” tiek nodibināts personālservitūts uz fizisko un juridisko personu zemi, kuru aizņem brīvosta. Tas nozīmēja, ka VAS "Rīgas tirdzniecības osta", pamatojoties uz nodibināto personālservitūtu, bija tiesības lietot to fizisko un juridisko personu zemi, kuru aizņem Rīgas tirdzniecības brīvosta, un bez īpašnieku piekrišanas jebkādā veidā izmantot ostas vajadzībām.

Nemot vērā minētās tiesību normas, Civillikuma 1218. pantu kopsakarā ar likuma „Par zemes nodokli” 3. pantu, atzīts, ka Rīgas tirdzniecības brīvostas likuma 6. panta piektajā daļā VAS „Rīgas tirdzniecības osta” noteiktais pienākums maksāt nodokļus ir attiecināms arī uz zemes nodokli.

[11.4] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 15. panta septīto daļu apgabaltiesa secinājusi, ka Rīgas tirdzniecības brīvostas likuma 6. pants attiecībā pret likuma „Par zemes nodokli” 2. pantu ir speciālā tiesību norma, tādēļ strīda izšķiršanā noteicošā ir speciālā tiesību norma, kas šajā gadījumā noteic, ka VAS „Rīgas tirdzniecības osta” maksā nodokļus un sedz nepieciešamos izdevumus, kas saistīti ar zemes uzturēšanu.

[11.5] Apgabaltiesa uzskatījusi par iespējamu šajā lietā piemērot Administratīvo lietu departamenta lietā SKA-1/2005 sniegto likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli” un Rīgas brīvostas likuma normu interpretāciju. Šajā spriedumā minētie likumi ir aizstājuši attiecīgi likumu „Par zemes nodokli” un Rīgas tirdzniecības brīvostas likumu.

Tādējādi, ņemot vērā konstatētos apstākļus un to, ka pieteicēja zemes atradās Rīgas brīvostas teritorijā, kuru lietoja VAS „Rīgas tirdzniecības osta” uz personālservitūta pamata, zemes nodoklis par 1997. gadu par pieteicēja īpašumā bijušajiem zemes gabaliem, bija jāmaksā VAS „Rīgas tirdzniecības osta”. Tas savukārt nozīmē, ka Rīgas domes Finanšu departaments ar lēmumu Nr. 10 ir nepamatoti nolēmis piedzīt bezstrīda kārtībā no pieteicēja zemes nodokļa parādu, soda naudu un nokavējuma naudu 78382,92 latī un līdz ar to arī nepamatoti 2001. gada 2. oktobrī pieņēmis lēmumu Nr. 1288 par minētā zemes nodokļa pamatparāda palielinājuma un nokavējuma naudas 33998,77 latī piedzīšanu bezstrīda kārtībā no *G.P.*.

[11.6] Turklāt konstatēts, ka jau ar Ziemeļu rajona tiesas 2002. gada 24. oktobra spriedumu, kas stājies spēkā 2002. gada 6. novembrī, konstatēts fakts, ka VAS „Rīgas tirdzniecības osta” zemes nodokli par *G.P.* zemi ir samaksājusi. Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 153. panta trešajai daļai minētais fakts atzīstams par pierādītu.

[11.7] Nav vērtējams šajā lietā Rīgas domes apgalvojums par to, ka minētajā Ziemeļu rajona tiesas 2002. gada 24. oktobra spriedumā nav minēts, cik lielā apmērā zemes nodoklis samaksāts. Tā kā jau secināts, ka zemes nodokļa maksātājs šajā konkrētajā gadījumā ir tikai VAS „Rīgas tirdzniecības osta”, Rīgas domei nav tiesību prasīt iespējamā zemes nodokļa parāda samaksu no pieteicēja.

[11.8] Attiecībā par termiņa atjaunošanu sūdzības iesniegšanai tiesā, ko Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesa 2004. gada 26. augusta spriedumā ir izvērtējusi un termiņu atjaunojusi, atzīts, ka Administratīvā procesa likums neparedz iespēju pārsūdzēt lēmumu, ar kuru atjaunots pieteikuma iesniegšanas termiņš. Līdz ar to pirmās instances tiesa, atjaunojot sūdzības iesniegšanas termiņu, ir noņēmusi jebkādus ierobežojumus pieteicēja kā pilnvērtīga procesa dalībnieka statusam un tam vairs nav nekādu šķēršļu savu tiesību uz taisnīgu tiesu tālākai realizācijai.

[11.9] Noraidīts ir Rīgas domes arguments par to, ka *G.P.* nav ievērojis administratīvā akta pirmstiesas apstrīdēšanas kārtību. No lietas materiāliem konstatēts, ka pieteicējs 1999. gada 27. janvārī iesniedzis iesniegumu Rīgas domes Finanšu departamentā, norādot apstākļus, kāpēc viņš nepiekrīt lēmumā Nr. 10 noteiktajām zemes nodokļa parāda summām (I sējuma lietas lapa 182). 1999. gada 11. februārī pieteicējs atkārtoti iesniedzis iesniegumu Rīgas domes Finanšu departamentā (I sējuma lietas lapa 169), uz ko 1999. gada 11. martā saņēmis atbildi no Rīgas domes Finanšu departamenta (II sējuma lietas lapa 9). Tādējādi minētos iesniegumus var atzīt par iesniegumiem par administratīvā akta apstrīdēšanu, jo pieteicējs tajos paudis savu nepieprišanu pieņemtajam lēmumam.

Saskaņā ar Ministru kabineta 1995. gada 13. jūnija noteikumu Nr. 154 „Administratīvo aktu procesa noteikumi” 77. punktu iesniegums par administratīvā akta apstrīdēšanu jāiesniedz rakstveidā vai mutvārdos iestādē, kura izdevusi administratīvo aktu, vai iestādē, kura izlemj par apstrīdēto administratīvo aktu. Tādējādi Rīgas domes Finanšu departamentam, saņemot šāda rakstura iesniegumus, bija tie jānosūta izskatīšanai Rīgas domes priekšsēdētājam.

[12] Par apgabaltiesas spriedumu Rīgas domes Finanšu departaments iesniedzis kasācijas sūdzību, lūdzot atcelt apgabaltiesas spriedumu un norādot tālāk minētos argumentus.

[12.1] Apgabaltiesa nepamatoti atteikusies izvērtēt argumentus par *G.P.* pieļautā procesuālā termiņa nokavējumu pieteikuma iesniegšanai tiesā, pārkāpjot Administratīvā procesa likuma 48. panta otro daļu un 315. panta otro daļu. Apgabaltiesa nav izpildījusi

Administratīvā procesa likuma 307. panta ceturto daļu un 251. panta piektās daļas 1. punktu par to, kā jāargumentē tiesas nolēmums. Tādējādi apgabaltiesa nav sastādījusi pilnu tiesas spriedumu, kas atzīstams par tādu procesuālo tiesību normu pārkāpumu, kas varēja novest pie lietas nepareizas izspriešanas.

[12.2] Lietā nav piemērots Administratīvā procesa likuma 44. pants un 46. panta pirmā daļa. *G.P.*, nesagaidot atbildi uz iesniegumu, ko viņš Rīgas domes Finanšu departamentam 1999. gada 27. janvārī iesniedzis par lēmumu Nr. 10, iesniedzis prasību Rīgas Ziemeļu rajona tiesā. Atbilde uz *G.P.* iesniegumu tika sniegta 1999. gada 8. februārī, taču sūdzība Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesā iesniegta tikai 2000. gada 30. martā. Prasības pieteikuma iesniegšana Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesā nav atzīstama par attaisnojošu apstākli sūdzības iesniegšanas termiņa atjaunošanai un ir secināms, ka likumā konkrētajai lietu kategorijai noteiktā izskatīšanas kārtība ir pārkāpta apzināti. Ar Augstākās tiesas Senāta 2002. gada 8. maija spriedumu, izskatot *G.P.* kasācijas sūdzību, atzīts, ka *G.P.* nepamatoti un neattaisnojami nokavējis sūdzības iesniegšanas termiņu. Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesai nebija pamata pārvērtēt Augstākās tiesas Senāta nospriesto. Šo lietas apstākli apgabaltiesa nav analizējusi.

[12.3] Tāpat apgabaltiesa nav izvērtējusi apstākļus, kas saistīti ar lēmuma Nr. 1288 pārsūdzēšanas termiņu. Pēc Rīgas domes Finanšu departamenta 2001. gada 20. novembra lēmuma Nr. 2001/1834, ar kuru atstāts negrozīts iepriekš minētais Rīgas domes Finanšu departamenta lēmums, pieņemšanas *G.P.* 2001. gada 11. decembrī Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesā iesniedza sūdzību par lēmumu Nr. 1288. Šī sūdzība ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2002. gada 29. maija lēmumu atstāta bez izskatīšanas. Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2003. gada 6. februāra lēmumu minētais Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas lēmums atstāts negrozīts.

Atkārtotu sūdzību Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesai *G.P.* iesniedzis tikai 2003. gada 11. martā – vienu gadu un četrus mēnešus pēc Rīgas domes Finanšu departamenta 2001. gada 20. novembra lēmuma Nr. 2001/1834, ar kuru tika atstāts negrozīts lēmums Nr. 1288. Šā termiņa nokavējumu *G.P.* nav lūdzis atjaunot.

[12.4] Rīgas domes Finanšu departaments arī uzskata, ka apgabaltiesa nepareizi interpretējusi likuma „Par zemes nodokli” 2. pantu un Rīgas tirdzniecības brīvostas likuma 6. panta pirmo, otro un sesto daļu, nepamatoti nav piemērojusi likuma „Par nodokļiem un nodevām” 2. panta trešo daļu, Latvijas Republikas Finanšu inspekcijas instrukcijas Nr. 2 „Par Latvijas Republikas likuma „Par zemes nodokli” piemērošanas kārtību” 1., 2. un 3. punktu.

Neskatoties uz to, ka *G.P.* piederošā zeme ar likumu nodota tālākai lietošanai VAS „Rīgas tirdzniecības osta”, par zemes nodokļa maksātāju atzīstams zemes īpašnieks, kuram saskaņā ar Rīgas tirdzniecības brīvostas likuma 6. panta sesto daļu ir tiesības saņemt garantētu atlīdzību par servitūtu saskaņā ar savstarpēju vienošanos līdz pieciem procentiem no zemes kadastrālās vērtības. Ar Augstākās tiesas Civillietu tiesas palātas 1999. gada 18. marta spriedumu lietā Nr. PAC-173 no VAS „Rīgas tirdzniecības osta” par labu *G.P.* tika piedzīta nomas maksa 90 146,84 lati, no kuras arī maksājams zemes nodoklis par strīdus laika periodu.

[12.5] Apgabaltiesa, atsaucoties uz Administratīvo lietu departamenta spriedumu SKA-1/2005 nepamatoti mainījusi šajā lietā jau nodibinātu likuma „Par zemes nodokli” 2. panta un Rīgas tirdzniecības brīvostas likuma 6. panta piektās daļas interpretāciju (sk. Augstākās tiesas Senāta 2002. gada 8. maija spriedumu). Turklāt pēc būtības nav izvērtēti apstākļi, kas bija par pamatu lietas izskatīšanas atsākšanai no jauna. Atkārtoti izskatot lietu, apgabaltiesai bija jāizvērtē, par kādu platību un kādā apmērā VAS „Rīgas tirdzniecības osta” ir nomaksājusi zemes nodokli 1997. gadam.

[13] *G.P.* iesniedzis paskaidrojumus par kasācijas sūdzību, argumentējot, kāpēc kasācijas sūdzību neatzīst.

[14] Tiesas sēdē Rīgas domes Finanšu departamenta pārstāvis uzturēja kasācijas sūdzību, bet pieteicēja pārstāve to neatzina.

Motīvu daļa

[15] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 347. panta pirmajai daļai tiesa, izskatot lietu kasācijas kārtībā, pārbauda lietā esošā sprieduma tiesiskumu pārsūdzētajā daļā un argumentus, kuri minēti kasācijas sūdzībā. Turklāt no minētā likuma 325. panta izriet, ka kasācijas instances tiesas kompetencē ir pārbaudīt, vai apelācijas instances tiesa nav pārkāpusi materiālo vai procesuālo tiesību normas, proti, nav piemērojusi to tiesību normu, kuru vajadzēja piemērot, piemērojusi to tiesību normu, kuru nevajadzēja piemērot, vai arī ir nepareizi interpretējusi tiesību normas.

[16] No kasācijas sūdzības izriet viedoklis, ka apgabaltiesa nav piemērojusi Administratīvā procesa likuma 44. pantu, nepareizi interpretējusi 48. panta otro daļu un

315. panta otro daļu, jo nav vērtējusi apelācijas sūdzības argumentus par procesuālā termiņa atjaunošanu pieteikuma iesniegšanai tiesā par lēmumu Nr. 10 un lēmumu Nr. 1288. Līdz ar to apgabaltiesa, kasatora ieskatā, pārkāpusi arī Administratīvā procesa likuma 307. panta ceturto daļu un 251. panta piektās daļas 1. punktu, jo spriedumā par šo jautājumu nav norādīti tiesas argumenti.

Administratīvo lietu departamenta ieskatā, minētais kasācijas sūdzības arguments nav pamatots.

[16.1] Administratīvā procesa likuma 302. pants noteic lietas izskatīšanas robežas apelācijas instances tiesā, proti, apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā.

Apelācijas sūdzībā Rīgas domes Finanšu departaments izteicis iebildumus par rajona tiesas nolēmumu atjaunot termiņu pieteikuma iesniegšanai par lēmumu Nr. 10, taču nav sniedzis nekādas norādes uz pieteikuma iesniegšanas termiņu par lēmumu Nr. 1288. Turklāt, kā izriet no rajona tiesas sprieduma (sk. lietas 3. sējuma 63. lpp.), tiesa atzinusi, ka sūdzību par lēmumu Nr. 1288 *G.P.* iesniedzis likumā noteiktajā kārtībā un termiņā, bet termiņš atjaunots tikai sūdzības iesniegšanai par lēmumu Nr. 10.

[16.2] Lai arī Administratīvā procesa likuma 315. panta otrā daļa paredz, ka par citiem – šā panta pirmajā daļā neminētiem – tiesas lēmumiem iebildumus var izteikt apelācijas sūdzībā, Administratīvo lietu departamenta ieskatā, šī tiesību norma tulkojama kopsakarā ar tā paša likuma 48. panta otro daļu, kura tiesā tekstā noteic, ka pārsūdzēt var tikai tiesas vai tiesneša atteikumu atjaunot termiņu. Tādējādi apgabaltiesa pamatoti secinājusi, ka tiesas lēmums, ar kuru nokavētais termiņš atjaunots, nav pārsūdzams.

Tā kā atbilstoši Administratīvā procesa likuma 48. panta pirmajai daļai un 46. panta otrajai daļai jautājumu par nokavētā termiņa atjaunošanu izlemj tā tiesa, attiecībā uz kuru nokavēto darbību vajadzēja izpildīt, un vienlaikus ar termiņa atjaunošanu tiesa atļauj izpildīt nokavēto procesuālo darbību, tad apgabaltiesa pamatoti atzinusi, ka līdz ar termiņa atjaunošanu rajona tiesa ir noņēmusi jebkādas ierobežojumus pieteicēja kā pilnvērtīga procesa dalībnieka statusam un tādējādi tiesas argumenti nav pārvērtējami.

Administratīvo lietu departamenta ieskatā, tiesai šajā lietā nebija jāpiemēro Administratīvā procesa likuma 44. pants, kas paredz, kādas sekas ir procesuālā termiņa nokavējumam, jo tā paša likuma 46. panta pirmā daļa noteic, ka nokavēto termiņu tiesa var atjaunot.

[17] Administratīvo lietu departamenta ieskatā, nav pamatoti kasatora iebildumi, ka tiesai, izskatot lietu pēc iepriekšējā sprieduma atcelšanas sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem, bija jāņem vērā Senāta Civillietu departamenta 2002. gada 8. maija spriedumā izteiktās atziņas, un ka tiesa nepamatoti mainījusi šajā lietā jau nodibinātu tiesību normu interpretāciju, nevērtējot apstākļus, kas bija par pamatu lietas izskatīšanas atsākšanai no jauna.

[17.1] Augstākās tiesas Civillietu tiesas palātas lēmums, ar kuru šajā lietā tika atcelts Rīgas apgabaltiesas 2002. gada 26. februāra spriedums sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem, pieņemts 2003. gada 25. septembrī, pamatojoties uz Civilprocesa likuma normām. Šā likuma 482. panta otrā daļa noteic, ka, ja tiesa konstatē jaunatklātus apstākļus, tā atceļ apstrīdēto spriedumu pilnībā vai kādā tā daļā un nodod lietu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā.

No minētā tiesas lēmuma izriet, ka, pirmkārt, Rīgas apgabaltiesas spriedums tika atcelts pilnībā un lieta nodota jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai, otrkārt, Civillietu tiesas palāta atzina par jaunatklātu un būtisku apstākli to, ka no iesniegtajiem plāniem ir atkarīgs jautājums, kuram būtu maksājams zemes nodoklis, un ka no tā, savukārt, ir atkarīga *G.P.* sūdzības izlemšana.

Tādējādi, skatot lietu no jauna, ne pirmās, ne apelācijas instances tiesu nevarēja saistīt šajā lietā iepriekš taisītie tiesu nolēmumi. Kasācijas instances tiesas spriedumā izteiktā tiesību normu interpretācija atbilstoši Administratīvā procesa likuma 350. panta pirmajai daļai (līdzīga satura norma iekļauta Civilprocesa likuma 476. panta pirmajā daļā) ir obligāta tiesai, kura šo lietu izskata no jauna pēc apelācijas instances tiesas sprieduma atcelšanas kasācijas kārtībā. Taču šī tiesību norma neattiecas uz gadījumu, ja lieta tiek izskatīta no jauna pēc sprieduma atcelšanas sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem.

[17.2] Lietu no jauna gan pirmās instances, gan apelācijas instances tiesa izskatījusi jau laikā, kad spēkā bija stājies Administratīvā procesa likums. Līdz ar to *G.P.* pieteikums bija izskatāms atbilstoši minētā likuma normām, tostarp, 103. pantam, kura otrā daļa paredz, ka tiesa administratīvajā procesā pati objektīvi noskaidro lietas apstākļus un dod tiem juridisku vērtējumu. Administratīvo lietu departamenta ieskatā, apgabaltiesa, izskatot lietu, ir pildījusi šo pienākumu un, atbilstoši lietā konstatētajiem apstākļiem, ir tulkojusi un piemērojusi attiecīgās tiesību normas.

[18] Administratīvo lietu departamenta ieskatā, nav pamatots arī kasācijas sūdzības arguments par tiesību normu nepareizu interpretāciju, apgabaltiesai atzīstot, ka *G.P.* nav jāmaksā zemes nodoklis.

[18.1] Apgabaltiesa pareizi noteikusi, ka šajā lietā ir strīds par to, kuram jāmaksā zemes nodoklis - zemes īpašniekam *G.P.* vai zemes lietotājam VAS „Rīgas tirdzniecības osta”, par labu kurai ar likumu nodibināts personālservitūts uz pieteicējam piederošo zemi.

[18.2] Zemes īpašnieka pienākums maksāt zemes nodokli vispārīgi izriet no likuma „Par zemes nodokli” 2. panta. Tā kā to apgabaltiesa ir atzinusi (sk. apgabaltiesas sprieduma 14. punktu) un tā kā šādu 2. panta tulkojumu pauž arī kasators, tad nav pamatots kasācijas sūdzības arguments, ka apgabaltiesa minēto tiesību normu tulkojusi nepareizi.

[18.3] Taču apgabaltiesa minētā likuma 2. pantu šajā lietā nav piemērojusi, jo pareizi atzinusi, ka tā ir vispārējā tiesību norma, kura atbilstoši Administratīvā procesa likuma 15. panta septītajai daļai piemērojama tiktāl, ciktāl to neierobežo speciālā tiesību norma.

Ņemot vērā lietā konstatētos apstākļus, ka pieteicējam piederošie zemes gabali, par kuriem jāmaksā zemes nodoklis, atrodas Rīgas brīvostas teritorijā un ka ar Rīgas tirdzniecības brīvostas likuma 6. panta pirmo daļu VAS „Rīgas tirdzniecības osta” nodibināts personālservitūts arī uz pieteicējam piederošo zemi, kuru aizņem brīvosta, apgabaltiesa atzinusi, ka šajā lietā tādējādi nav piemērojama vispārējā tiesību norma, proti, likuma „Par zemes nodokli” 2. pants, bet gan speciālā tiesību norma – Rīgas tirdzniecības brīvostas likuma 6. panta piektā daļa.

[18.4] Minētā likuma norma noteic, ka VAS „Rīgas tirdzniecības osta” maksā nodokļus un sedz nepieciešamos izdevumus, kas saistīti ar zemes uzturēšanu. Turpretim zemes īpašnieks nes un pilda pārējās uz zemi gulstošās nastas. Administratīvo lietu departamenta ieskatā, apgabaltiesa pareizi tulkojusi šo tiesību normu kopsakarā gan ar Civillikuma noteikumiem par servitūtu, gan likuma „Par zemes nodokli” 3. pantu, atzīstot, ka VAS „Rīgas tirdzniecības osta” pienākums maksāt nodokļus attiecas arī uz zemes nodokli. Šāds apgabaltiesas secinājums atbilst Administratīvo lietu departamenta izteiktajām atziņām līdzīgā lietā, uz kuru savā spriedumā atsaukusies arī apgabaltiesa (sk. Administratīvo lietu departamenta spriedumu lietā SKA-1/2005).

[18.5] Tā kā šajā lietā strīds ir par nodokļu maksāšanu un šo jautājumu tieši regulē Rīgas tirdzniecības brīvostas likuma 6. panta piektā daļa, kuru apgabaltiesa ir pareizi tulkojusi un piemērojusi, Administratīvo lietu departamenta ieskatā, apgabaltiesai nebija jāpiemēro minētā panta otrā un sestā daļa. Turklāt minētās tiesību normas spriedumā nav arī piemērotas. Līdz ar to nepamatots ir kasācijas sūdzības arguments, ka tiesa šīs normas tulkojusi nepareizi. Tā kā apgabaltiesa pareizi atzinusi, ka šajā lietā ir

piemērojama speciālā tiesību norma, proti, Rīgas tirdzniecības brīvostas likuma 6. panta piektā daļa, Administratīvo lietu departamenta ieskatā, lietā nebija jāpiemēro likuma „Par nodokļiem un nodevām” 2. panta trešā daļa.

Administratīvo lietu departamenta ieskatā, zemes īpašnieka pienākums maksāt zemes nodokli neizriet no Rīgas tirdzniecības brīvostas likuma 6. panta sestajā daļā noteiktajām zemes īpašnieka tiesībām saņemt no zemes lietotāja atlīdzību par servitūtu. Zemes nodoklis un atlīdzība par servitūtu ir dažādi jēdzieni. Ar personālservitūta noteikšanu likumdevējs ir ierobežojis zemes īpašnieka tiesības, līdz ar to atlīdzība par servitūtu ir vērtējama kā taisnīga, jo citādi īpašnieks no sev piederošās zemes vispār nevar gūt nekādu labumu. Turklāt atlīdzība par servitūtu saista divas privātpersonas – zemes īpašnieku un zemes lietotāju VAS „Rīgas tirdzniecības osta”, bet tā neattiecas uz pašvaldību.

[19] Izvērtējot apgabaltiesas spriedumu un kasācijas sūdzības argumentus, Administratīvo lietu departaments atzīst, ka spriedums ir tiesisks un nav pamata tā atcelšanai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 348. panta 1. punktu un 346. pantu, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments

n o s p r i e d a

Administratīvās apgabaltiesas 2005. gada 15. jūlija spriedumu atstāt negrozītu, bet Rīgas domes Finanšu departamenta kasācijas sūdzību noraidīt.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja senatore	(paraksts)	V. Krūmiņa
senatore	(paraksts)	I. Skultāne
senatore	(paraksts)	G. Višņakova